

ХЕРСОНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ, ПРОГНОЗНІ СЦЕНАРІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

VI Міжнародна науково-практична конференція

18-19 квітня 2024 року

**MODERNIZATION OF ECONOMY:
CURRENT REALITIES, FORECAST SCENARIOS
AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

VI International scientific-practical conference

18-19th of April 2024

**Херсон – Хмельницький, 2024
Kherson – Khmelnytskyi, 2024**

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Міністерство освіти і науки України (Ministry of Education and Science of Ukraine)

Голова організаційного комітету конференції (Head of the Conference):

Шандова Наталія Вікторівна (Shandova Nataliia) – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки (Doctor of Science (Economics), Professor)
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон – м. Хмельницький, Україна

Заступник голови організаційного комітету конференції (Coordinator of the Conference):

Олійник Наталія Миколаївна (Oliinyk Nataliia) – к.т.н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки (Ph.D, Associate Professor)
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон – м. Хмельницький, Україна

Члени організаційного комітету конференції:

Алі Солтани (Ali Soltani) – PhD, MURP, BE., PIA, Professor of Urban Design/Planning
ШИРАЗСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Шираз, Іран (SHIRAZ UNIVERSITY, Shiraz, Iran)
УНІВЕРСИТЕТ ПІВДЕННОЇ АВСТРАЛІЇ, м. Аделаїда, Австралія (UNIVERSITY OF SOUTH AUSTRALIA, Adelaide, Australia)
УНІВЕРСИТЕТ ФЛІНДЕРС, м. Аделаїда, Австралія (FLINDERS UNIVERSITY, Adelaide, Australia)

Сабольч Нагі (Szabolcs Nagy) – habil., PhD, M.Sc. in Business Economics, Vice Dean for International Relations, Head of Department of Marketing Strategy & Communication, Associate Professor
УНІВЕРСИТЕТ МІШКОЛЬЦА, м. Мішкольц, Угорщина (UNIVERSITY OF MISKOLC, Miskolc, Hungary)

Жартай Жанибек Маратович (Zhartai Zhanibek) – PhD, асоційований професор, завідувач кафедри економіки та міжнародного бізнесу (PhD, Associate Professor, Head of the Department)
КАРАГАНДИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА Є.А. БУКЕТОВА, м. Караганда, Республіка Казахстан (KARAGANDY UNIVERSITY NAMED AFTER ACADEMICIAN E.A. BUKETOV, Karaganda, Republic of Kazakhstan)

Чарекішвілі Лія (Charekishvili Lia) – Academic Doctor, Professor
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Тбілісі, Грузія (EUROPEAN UNIVERSITY, Tbilisi, Georgia)

Джуретич Гордана (Đuretić Gordana) – PhD, Associate Professor of the Department of Management
УНІВЕРСИТЕТ «УНІОН – НИКОЛА ТЕСЛА», м. Белград, Сербія (UNIVERSITY «UNION – NIKOLA TESLA», Belgrade, Serbia)

Ковальов Анатолій Іванович (Kovalyov Anatoliy) – д.е.н., професор, ректор
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Одеса, Україна

Лігоненко Лариса Олександрівна (Ligonenko Larysa) – д.е.н., професор, професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА», м. Київ, Україна

Орехова Альвіна Іванівна (Oriekhova Alvina) – д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Суми, Україна

Кубіній Наталія Юрївна (Kubiniy Natalya) – к.е.н., професор, Заслужений економіст України, професор кафедри економіки і підприємництва, директор Бізнес-центру УжНУ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ», м. Ужгород, Україна

М 74 Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18-19 квітня 2024 р., м. Херсон – м. Хмельницький). Херсон : Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2024. – 365 с.

ISBN 978–617–8187–22–4 (електронне видання)

Рекомендовано до друку Вченою радою Херсонського національного технічного університету (Протокол №14 від 27.06.2024 р.)

Матеріали учасників конференції друкуються в авторській редакції. За дотримання норм авторського права та достовірність наведених фактичних даних відповідає автор матеріалів.

УДК 330.3-026.16

ISBN 978–617–8187–22–4 (електронне видання)

© Херсонський національний технічний університет, 2024

© Kherson National Technical University, 2024

© ФОП Вишемирський В. С., 2024

Сторожук Т.М., Моргуненко А.С. ПОПЕРЕДНЄ УЗГОДЖЕННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ У КОНТРОЛЬОВАНИХ ОПЕРАЦІЯХ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	307
--	-----

Секція: ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
Section: FINANCE, BANKING, INSURANCE

Posadnieva O.M., Zosymchuk V.V. EFFECTIVENESS OF UKRAINIAN BANKS DURING THE WAR.....	310
Şersun V.V., Beda O.I. DEPOSIT POLICY OF A COMMERCIAL BANK.....	312
Shaheen Saniaa, Bektaş Çetin. CASH FLOW VOLATILITY AND CAPITAL STRUCTURE: ROLE OF MACROECONOMIC FACTORS.....	316
Sidelnykova L.P., Kibenko V.V. MONETARY COMPONENT OF THE FUNCTIONING OF THE DOMESTIC LABOUR MARKET.....	319
Ştahovschi Ada. PROBLEMS AND OPPORTUNITIES IN THE MANAGEMENT OF THE PLANNING AND BUDGETING SYSTEM OF PUBLIC INSTITUTIONS.....	322
Алексеевко Л.М., Юркевич О.М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ СУПРОВІД МАСШТАБУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	327
Андрюк С.В. КРЕДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСТУПНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	329
Клименко К.В., Ухналь Н.М. КЛІМАТИЧНЕ ФІНАНСУВАННЯ В УМОВАХ МІНЛИВОГО ЛАНДШАФТУ.....	331
Коваленко В.В. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ.....	335
Козир Ю.Р. ЕЛЕКТРОННІ РОЗРАХУНКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ.....	338
Мовчан В.В. (Науковий керівник Ткачук Н.М.) ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ УКРАЇНИ.....	340
Новосьолова О.С., Прищенко В.В. ОЦІНКА РОЛІ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У ДОХОДАХ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	343
Письменний В.В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ INSURTECH В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	345
Рубайко К.А. (Науковий керівник Калита О.В.) ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ.....	348
Рябець О.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІМПЕРАТИВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ.....	350
Синчак В.П., Юрчук Д.І. ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПОЛЬЩІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	354
Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. АНАЛІЗ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	358
Ярмоленко Ю.Ю. ЗАБОРГОВАНІСТЬ З БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ.....	361

законодавства, значні обсяги податкового боргу зі сплати цього податку, а у 2022 році – складність врахування «військових» факторів.

Список літератури

1. Звітність про виконання Зведеного бюджету України. *Open Budget*. URL: <https://openbudget.gov.ua> (дата звернення: 08.04.2024).

Письменний В.В.

*д. е. н., доцент, професор кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ INSURTECH В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

В сучасному багатовимірному глобалізаційному середовищі інформаційно-комунікаційні технології все глибше й активніше проникають у різні сфери економічних відносин. Не винятком є страхування, яке завдяки штучному інтелекту, технологіям Blockchain, Big Data та іншим новаціям трансформувалося з однієї найконсервативніших галузей бізнесу в InsurTech. Відтак високотехнологічні компанії-новатори, використовуючи програми для смартфонів, технології машинного навчання та розробки у сфері інтернету речей, створюють унікальні гібридні продукти для масового використання на страховому ринку.

У багатьох економічно розвинених державах продукти, які пропонуються в InsurTech, складають сильну конкуренцію продуктам у традиційних страхових компаніях (табл. 1). Вони є доступніші, зручніші та дешевші, а завдяки використанню інноваційних технологій суттєво розширюють вікову структуру та фінансові можливості клієнтів. Уже в найближчому майбутньому прогнозується відтік зі страхового ринку тих суб'єктів, які не будуть прагнути запровадити в операційну діяльність інформаційно-комунікаційні технології, пропонувати сучасні клієнтоорієнтовані продукти.

Незважаючи на те, що InsurTech є відносно новою галуззю, на його продукти припадає чи не найбільша частка технологічних новацій на страховому ринку. Сьогодні у страхових компаніях з'являються широкі можливості здійснити трансформацію своїх бізнес-моделей, впроваджуючи інноваційні рішення. Тут варто погодитися з думкою Н.М. Крауса про те, що особливості InsurTech приховуються не в суто наданні існуючим продуктам цифрової форми, а в тому, щоб докорінно змінити продукт, оптимізувати процес укладення договору та на порядок поліпшити якість обслуговування клієнтів страховими компаніями [1].

Одним із прикладів застосування інноваційних технологій у страхуванні є технології інтернету речей. Використання мережевих датчиків, сховищ даних та аналітичних систем дає змогу здійснювати передачу й обмін даними між фізичним світом і комп'ютерними системами та якомога ефективніше і дешевше сформувати конкурентоспроможні продукти. Як зазначає В.І. Ерастов, використання технології інтернету речей модифікує кожен частину ланцюга страхових бізнес-процесів, у тому числі розробку продуктів, ціноутворення, андеррайтинг, обслуговування й інше [2, с. 77].

Способів використання технологій інтернету речей у страхуванні є безліч. Наприклад, вбудовані в автомобіль спеціальні датчики, за допомогою яких можна отримувати й обробляти інформацію щодо того, як водій розганяється, гальмує, входить у повороти тощо, дає змогу сформувати персональні тарифи при страхуванні цивільно-правової

відповідальності власників транспортних засобів. Відтак любителі швидкої та агресивної їзди заплатять більші суми коштів, що забезпечить справедливе відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та майну потерпілих у разі дорожньо-транспортної пригоди.

Таблиця 1. InsurTech стартапи та їх характеристика

Назви стартапів	Галузі страхування	Держави	Характеристика
Corvus	Усі галузі страхування	США	Технології штучного інтелекту для передбачення ризиків, які допомагають страховим брокерам запобігати збиткам і краще захистити дані клієнтів в інформаційному просторі
Haven Life	Страхування життя	США	Програми з використанням технологій з відкритим кодом, які допомагають клієнтам купувати договори страхування життя онлайн на зручній платформі
Hedvig	Майнове та особове страхування	Швеція	Страхування нерухомості, іншого майна та подорожей молоді, яке адаптоване до особливостей їхнього способу життя
Hippo Insurance	Страхування нерухомості	США	Система, яка підтягує з відкритого доступу дані про нерухомість та відповідає на перелік стандартних запитань, які може задати страховий агент
Lemonade	Страхування нерухомості	США	Система, яка збирає інформацію про клієнтів за допомогою чат-бота
Metromile	Автострахування	США	Програмне забезпечення, яке дозволяє вимірювати відстань і витрати пального й, виходячи із цих показників, розраховувати плату за страхування
Wefox	Усі галузі страхування	Німеччина	Мобільний додаток, де клієнт може збирати всі свої страховки та відстежувати зміни щодо них
Zipari	Медичне страхування	США	Датчики, які збирають дані клієнтів і трансформують їх в дані, що допомагають страховикам покращити розрахунки страхових внесків

Також унікальні гібридні продукти можуть використовуватися при особистому страхуванні – галузі, в якій об'єктом страхових відносин є життя, здоров'я та працездатність людини. Тут у нагоді будуть портативні електронні пристрої із вбудованими датчиками, які збиратимуть інформацію щодо базових показників здоров'я, дотримання балансу між роботою та відпочинком, регулярністю заняття спортом, споживанням їжі тощо. Виходячи із зібраних даних, страхові компанії зможуть запропонувати індивідуальний підхід до кожного клієнта та коригувати вартість страхового продукту.

Технології інтернету речей виконують не тільки превентивну функцію, яка полягає у створенні умов, що забезпечують зниження ризиків і збитків, зумовлених цими ризиками. У цьому сенсі цікавою інтеграцією може стати InsurTech і Smart Home (система домашніх пристроїв, яка здатна виконувати дії і вирішувати певні завдання без участі людини). За допомогою датчиків у «розумному будинку», які відповідають за параметри температури,

протікання води, руху тощо, можна відслідковувати приміщення на предмет надзвичайних пригод (пожежа, затоплення, крадіжка тощо) та оцінити суму нанесених збитків.

Високі темпи розвитку InsurTech надали сервіси страхових агрегаторів – цифрових посередників між страховиками і страхувальниками. Як зазначає Г.І. Олійник, їх основне призначення полягає у максимальному задоволенні потреб клієнтів шляхом пришвидшення та полегшення продажу в одному місці [3, с. 46]. Відтак через високу конкурентність поліпшується якість і знижуються ціни. Зручність і простота користування агрегаторами дає змогу самостійно або з онлайн-помічником підібрати продукт, далі – перейти на сайт страхової компанії і вже там завершити угоду купівлі.

Використання сервісів страхових агрегаторів демонструє конкурентні переваги кожного конкретного страховика. До того ж В.І. Ерастов їх розглядає як важливе джерело веб-аналітики для страхових компаній, що може бути використане для оптимізації продуктової лінійки [4, с. 71]. Наприклад, якщо одна страхова компанія пропонує застрахувати дітей від нещасного випадку й обмежується тільки переломами та забоями, а інша – враховує всі небезпеки, які можуть підстерігати дитину, то на основі аналізу даних можна або відкоригувати вартість страхового продукту, або доповнити перелік страхових ризиків.

Важливим аспектом є те, що розвиток InsurTech дав новий поштовх до використання програм для смартфонів. Для оформлення страхового договору можна не звертатися до офісу страхової компанії, потрібно тільки завантажити в смартфоні мобільний додаток, у разі потреби зареєструватися, заповнити онлайн-форму та сплатити страховий внесок. Уся інформація передається у базу даних страховика без участі страхового агента та додаткових комісійних витрат. Для того, щоб повідомити про страховий випадок, достатньо заповнити в мобільному додатку онлайн-форму [5, с. 101].

У деяких програмах для смартфонів замість сплати страхових внесків пропонується щомісячна підписка за фіксованою ціною. За кордоном такою новацією можна скористатися у різних галузях страхування, як-от життя (у разі хвороби або смерті застрахованого, сума компенсації одразу перерахується на банківський рахунок клієнта або його родичів), майна (послуга з короткострокового страхування може бути популярна серед осіб, які часто подорожують, або винаймають житло, щоб уникнути ризику втрат через пошкодження меблів і техніки) й домашніх тварин (компенсуються усі витрати від нещасних випадків та лікування хвороб).

Таким чином, в еру цифрової економіки інформаційно-комунікаційні технології у страхуванні, тісно взаємодіючи між собою, дали змогу реалізувати цілий комплекс різнопланових новацій, а страховим компаніям – шукати нові ніші для розробки продуктів [6, с. 50]. Незважаючи на те, що це призвело до зростання стандартів надання страхових послуг та спрощення клієнтського доступу до них, ключовим моментом, про який не потрібно забувати, – це прогалини у забезпеченні кібербезпеки, за якої нейтралізуються загрози витоку даних, які циркулюють в інформаційному просторі.

Список літератури

1. Краус Н. М., Голобородько О. П., Краус К. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6047>.
2. Ерастов В. І. Перспективи використання IoT для страхової галузі. *Сучасні виклики розвитку світової економіки* : Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. С. 76–79.
3. Олійник Г. Фінансовий супермаркет – найвища форма банківсько-страхової інтеграції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 135. С. 46–49.

4. Ерастов В. І. Страхові агрегатори як учасники страхового ринку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 23. Ч. 3. С. 68–72.
5. Желізняк Р. Й., Бонецький О. О., Жулевич М. І. Розвиток світового ринку страхування в умовах діджиталізації. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 100–104.
6. Кузенбаев С. Т. Insurtech. Будущее рынка страхования. *Экономическое обозрение Национального Банка Республики Казахстан*. 2019. № 2–3. С. 47–57.

Рубайко К.А.

здобувачка вищої освіти,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

Науковий керівник: **Калита О.В.**

к. е. н., доцент, доцент кафедри банківської справи,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Зростання міжнародних торговельно-економічних відносин, стан трансформаційної економіки та світові інтеграційні процеси зумовлюють динамічний розвиток фінансового ринку. Зростання кількості фінансових установ, створення нових фінансових інструментів та диверсифікація фінансових послуг залучають все більше населення до використання послуг у фінансовому секторі, що передбачає поліпшення власного добробуту населення та стабільний економічний розвиток країни.

Однак розвиненість ринку фінансових послуг характеризується насамперед фінансовою інклюзією, водночас захист прав споживачів має забезпечити належне й ефективне функціонування фінансового ринку.

Фінансова інклюзія – це процес надання і забезпечення вільного та рівного доступу усіх верств суспільства до фінансових продуктів, поширення використання різноманітних фінансових послуг. При цьому фінансові послуги для споживачів мають бути доступними за інфраструктурою, адекватними за ціною, постійними і прозорими у наданні, офіційно урегульованими законодавством та найголовніше – відповідати потребам споживачів.

З метою реформування фінансового сектору України реалізація фінансової інклюзії охоплює такі напрямки як підвищення доступності фінансових послуг, посилення захисту прав споживачів фінансових послуг, зростання фінансової грамотності населення.

Оцінка рівня фінансової інклюзії в Україні у 2021 році мала такий результат:

- 1) знання щонайменше 5 фінансових продуктів – 79% респондентів;
- 2) придбання продукту упродовж останнього року – 57% респондентів користуються фінансовими продуктами із запропонованого списку;
- 3) звернення до родини/друзів з проханням позичити гроші або взяти їх на зберігання – 21% респондентів зверталися до родичів чи друзів з даним проханням, уникаючи придбання відповідних фінансових продуктів [3].

Оскільки фінансова інклюзія збільшує доступність споживачів до використання фінансових послуг, то її впровадження забезпечує підвищення рівня доходів населення, мобілізацію заощаджень через канали інвестування у економіку країни, розвиток малого та середнього бізнесу, зростання фінансової стійкості суб'єктів господарювання тощо. Відповідно, це зменшить рівень тінізації економіки і шахрайства, збільшить державні надходження і посилить фінансову безпеку країни. Фінансова інклюзія, як один із факторів